

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12.01.2011, sp. zn. 7 Tdo 1429/2010, ECLI:CZ:NS:2011:7.TDO.1429.2010.1

Číslo: 37/2011

Právní věta: Příslušník Policie České republiky je povinen vypovídat jako svědek v trestním řízení i o skutečnostech, ohledně nichž je jinak podle § 115 odst. 1 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, povinen zachovávat mlčenlivost, tj. o skutečnostech, s nimiž se seznámil při plnění úkolů policie nebo v souvislosti s nimi a které v zájmu zabezpečení úkolů policie nebo v zájmu jiných osob vyžadují, aby zůstaly utajeny před nepovolanými osobami. Podle § 115 odst. 3 citovaného zákona se totiž policista nemůže dovolávat povinnosti mlčenlivosti mimo jiné vůči orgánům činným v trestním řízení, takže před svým výsledkem nemusí být zproštěn této povinnosti podle § 115 odst. 4 citovaného zákona a neplatí u něj ani zákaz výslechu podle § 99 odst. 2 tr. ř.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 12.01.2011

Spisová značka: 7 Tdo 1429/2010

Číslo rozhodnutí: 37

Číslo sešitu: 7

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Povinnost mlčenlivosti, Výpověď svědka

Předpisy: § 99 odst. 2 tr. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud odmítl dovolání obviněného P. P. proti usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 29. 7. 2010, sp. zn. 4 To 472/2010, v trestní věci vedené u Okresního soudu ve Strakonici pod sp. zn. 3 T 183/2009

Z odůvodnění:

Rozsudkem Okresního soudu ve Strakonici ze dne 30. 3. 2010, sp. zn. 3 T 183/2009, byl obviněný P. P. uznán vinným trestným činem zneužívání pravomoci veřejného činitele podle § 158 odst. 1 písm. c) trestního zákona č. 140/1961 Sb. (nadále tr. zák.) ve spolupachatelství podle § 9 odst. 2 tr. zák. a za to byl odsouzen podle § 158 odst. 1 tr. zák. k trestu odnětí svobody na 1 rok. Podle § 58 odst. 1 tr. zák. mu byl výkon tohoto trestu podmíněně odložen na zkušební dobu 3 roky. Podle § 49 odst. 1 tr. zák. a § 50 odst. 1 tr. zák. mu byl také uložen trest zákazu činnosti spočívající v zákazu výkonu povolání u Policie České republiky, městských i obecních policií a ve všech ozbrojených složkách na 3 roky. Rovněž bylo rozhodnuto o vině a trestu spoluobviněného V. V.

Z podnětu odvolání obou obviněných rozhodl Krajský soud v Českých Budějovicích usnesením ze dne 29. 7. 2010, sp. zn. 4 To 472/2010, tak, že tato odvolání podle § 256 tr. ř. zamítl.

Proti rozsudku odvolacího soudu podal obviněný dovolání, ve kterém uplatnil dovolací důvody podle § 265b odst. 1 písm. g) a l) tr. ř., neboť bylo podle něj rozhodnuto o zamítnutí odvolání, přičemž řízení předcházejícím tomuto rozhodnutí bylo stíženo vadou, která je důvodem pro dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Nesprávnost hmotně právního posouzení dovolatel spatřuje v nesprávném posouzení otázky zákonem uložené mlčenlivosti příslušníkům policie. Namítá, že svědkyně V. S. byla příslušnicí Policie České republiky, a proto podle § 115 odst. 1 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, měla zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, se kterými se seznámila při plnění úkolů a soud neměl bez zproštění povinnosti mlčenlivosti podle § 99 odst. 2 tr. ř. tuto svědkyni vyslýchat. Pokud tedy soudy výpovědi shledaly procesně použitelnými, pak pochybily podle obviněného k jeho tíži. Navíc odvolací soud založil své rozhodnutí na právní úpravě obsažené v zák. č. 283/1991 Sb., který byl zrušen k 1. 1. 2009 (zmíněná svědkyně byla vyslýchána vždy po 1. 1. 2009).

Obviněný proto navrhuje, aby Nejvyšší soud zrušil rozhodnutí soudů obou stupňů a přikázal věc soudu I. stupně k novému projednání a rozhodnutí.

Státní zástupce Nejvyššího státního zastupitelství ve vyjádření k dovolání uvedl, že nelze souhlasit s obviněným, že jím zpochybňovaná validita výpovědi svědkyně V. S. spadala pod normativní úpravu hmotného práva. Zcela nepochybné je to u zmiňovaného ustanovení trestního řádu, ale i ustanovení § 115 odst. 3 zákona č. 273/2008 Sb. má především procesně právní povahu, neboť – z pohledu orgánů činných v tomto trestním řízení – bezprostředně upravuje procesní náležitosti výpovědi příslušníků a zaměstnanců Policie České republiky v rámci jejich postavení svědka v trestním řízení. Obviněný svými námitkami v důsledku brojí proti výsledkům dokazování v této trestní věci. Proto nelze mít za to, že by obviněným uplatněné výhrady naplňovaly deklarovaný důvod dovolání. Státní zástupce proto navrhl, aby Nejvyšší soud dovolání odmítl podle § 265i odst. 1 písm. b) tr. ř., neboť bylo podáno z jiného důvodu, než které jsou upraveny v § 265b odst. 1 tr. ř.

Podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. dovolání lze podat, jestliže rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení.

Nejvyšší soud zdůraznil, že obviněný založil dovolání na námitce, že svědkyně V. S. byla příslušnicí Policie České republiky a podle § 115 odst. 1 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, byla povinna zachovávat mlčenlivost, jelikož nebyla této mlčenlivosti postupem podle § 115 odst. 4 uvedeného zákona zbavena, a soud takto provedeným výsledkem postupoval v rozporu s § 99 odst. 2 tr. ř. Touto argumentací dovolatel nenapadá nesprávné právní posouzení skutku nebo jiné nesprávné hmotně právní posouzení, nýbrž brojí proti postupu soudu při dokazování. Jak je již výše uvedeno, není možné pod uplatněným dovolacím důvodem namítat samotné skutkové zjištění soudu nebo to, jak soud hodnotil důkazy, v jakém rozsahu provedl dokazování, jak postupoval při provádění důkazů apod. Nejedná se totiž o aplikaci hmotného práva, ale o rovinu procesně právní, zejména ustanovení § 2 odst. 5, 6 tr. ř. o postupu orgánů činných v trestním řízení při zjišťování skutkového stavu a při hodnocení důkazů. Navíc tato námitka byla přezkoumávána již v odvolacím řízení a soud II. stupně se s ní na str. 4 odůvodnění rozhodnutí věcně správně vypořádal, byť s odkazem na předchozí zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky. Obviněný tedy neuvádí žádnou námitku, která by spadala pod uplatněný dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř.

Nejvyšší soud současně nad rámec dovolacích důvodů uvedl, že postupem nalézacího soudu při provedení výslechu svědkyně V. S. nedošlo k žádnému pochybení. Podle § 115 odst. 1 zákona č. 273/2008 Sb., policista, zaměstnanec policie, inspektor nebo zaměstnanec inspekce jsou povinni

zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, se kterými se seznámili při plnění úkolů policie, inspekce nebo v souvislosti s nimi, a které v zájmu zabezpečení úkolů policie, inspekce nebo v zájmu jiných osob vyžadují, aby zůstaly utajeny před nepovolanými osobami. Tato povinnost trvá i po skončení služebního nebo pracovního poměru. Podle § 115 odst. 3 zákona č. 273/2008 Sb. povinnosti mlčenlivosti se nemůže policista, zaměstnanec policie, inspektor nebo zaměstnanec inspekce dovolávat vůči policejnímu orgánu, státnímu zástupci, soudu, jinému bezpečnostnímu sboru včetně bezpečnostního sboru státu Evropské unie, kontrolním orgánům podle tohoto zákona a vůči ministerstvu, pokud jde o údaje potřebné k plnění jejich působnosti na základě zákona nebo mezinárodní smlouvy. Nelze souhlasit s tvrzením obviněného, že ustanovení § 115 odst. 3 označeného zákona neznamena průlom do povinnosti mlčenlivosti v postavení svědka. Citované ustanovení uvádí výjimky, při kterých se nelze domáhat této mlčenlivosti. Takové stanovisko je rovněž zaujato v komentáři k zákonu č. 273/2008 Sb., který uvádí, že toto ustanovení explicitně stanoví, které osoby a v jakém případě se nepovažují za osoby nepovolané ve smyslu odst. 1. Povinnosti mlčenlivosti se tak nelze dovolávat v případě, že subjektem, který požaduje podat vysvětlení či jinak poskytnout informaci, je mimo jiné soud a současně jde o údaje potřebné k plnění jeho působnosti stanovené zákonem, popřípadě některou z mezinárodních smluv, jimiž je Česká republika vázána. V těchto případech nelze podmiňovat poskytnutí požadované informace s odkazem na potřebu předchozího zproštění ministrem podle § 115 odst. 4 označeného zákona. Ustanovení § 115 odst. 3 totiž představuje výjimku z obecného pravidla zprošťování mlčenlivosti ministrem; vůči uvedeným orgánům a k uvedeným účelům jsou povinnosti mlčenlivosti policisté zproštěni přímo ze zákona (viz: Vangeli, B. Zákon o Policii České republiky. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, str. 359).

Svědčce V. S. ve své výpovědi popsala průběh šetření a počínání obviněných při běžném služebním zákroku. Podle § 115 odst. 1 zákona č. 273/2008 Sb., má policista zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, které by měly zůstat utajeny před nepovolanými osobami. Z výpovědi této svědkyně je zřejmé, že se nejednalo o skutečnosti, které by mohly narušit zájmy jiných osob, zabezpečení úkolů policie nebo inspekce, a které by vyžadovaly utajení před nepovolanými osobami. Skutečnosti, které se považují za utajené vymezuje zákon č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti, ve znění pozdějších předpisů. Podle § 2 odst. 1 písm. a) tohoto zákona utajovanou informací je informace v jakékoliv podobě zaznamenaná na jakémkoliv nosiči označená v souladu s tímto zákonem, jejíž vyjádření nebo zneužití může způsobit újmu zájmu České republiky nebo může být pro tento zájem nevýhodné, a která je uvedena v seznamu utajovaných informací (§ 139). Podle § 4 uvedeného zákona jsou utajované informace klasifikovány stupněm utajení: a) Přísně tajné, jestliže její vyjádření neoprávněné osobě nebo zneužití může způsobit mimořádně vážnou újmu zájmům České republiky; b) Tajné, jestliže její vyjádření neoprávněné osobě nebo zneužití může způsobit vážnou újmu zájmům České republiky; c) Důvěrné, jestliže její vyjádření neoprávněné osobě nebo zneužití může způsobit prostou újmu zájmům České republiky; d) Vyhrazené, jestliže její vyjádření neoprávněné osobě nebo zneužití může být nevýhodné pro zájmy České republiky. Z toho je patrné, že skutečnosti uvedené ve výpovědi svědkyně nespádají ani do jedné kategorie, a tedy nepodléhají ochraně podle tohoto zákona.

Nejvyšší soud také neshledal obviněným namítaný rozpor s ustanovením § 99 odst. 2 tr. ř. při provedení výslechu nalézacím soudem. Ustanovení § 99 tr. ř. upravuje zákaz výslechu svědka, který je povinen zachovávat mlčenlivost, přičemž mlčenlivost se u jednotlivých subjektů, bezpečnostních nebo jiných složek posuzuje podle zvláštního zákona, který upravuje povinnost mlčenlivosti u daného subjektu nebo složky. V předmětném případě se jedná o zákon č. 273/2008 Sb., který ukládá povinnost mlčenlivosti pro příslušníky policie v § 115. Jak již bylo výše zmíněno podle § 115 odst. 3 tohoto zákona je policista vůči soudu v této věci zbaven mlčenlivosti přímo ze zákona, a proto není potřebné, aby před výslechem došlo k zproštění povinnosti mlčenlivosti příslušným orgánem.

Navíc výpověď svědkyně V. S. nebyla jediným důkazem, na kterém byla postavena vina. Obviněný je usvědčován ze spáchání trestného činu výpověďmi řady dalších svědků a na ně navazujícími listinnými důkazy, což je podrobně rozvedeno v odůvodnění rozhodnutí soudu I. stupně.

Obviněný v dovolání rovněž konstatoval, že odvolací soud založil své rozhodnutí na zákoně č. 283/1991 Sb., který nebyl v době rozhodování platný a účinný. Zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, byl k 1. 1. 2009 zrušen a nahrazen zákonem č. 273/2008 Sb. Co se týče povinnosti mlčenlivosti, tato úprava byla zcela převzata a doplněna mj. o odst. 3. Proto nedošlo k pochybení odvolacího soudu, které by mělo vliv na správnost jeho rozhodnutí, když posuzoval věc podle zákona účinného v době spáchání trestného činu.

Soud I. stupně proto procesně nepochybil, když vyslechl svědkyni V. S., která byla zbavena mlčenlivosti podle § 115 odst. 3 zákona č. 273/2008 Sb. přímo ze zákona a která popisem okolností při výkonu běžné hlídky jednoznačně neuvedla skutečnosti, které by vyžadovaly utajení před nepovolanými osobami.

Pokud jde o dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř., lze dovolání podat, jestliže bylo rozhodnuto o zamítnutí nebo odmítnutí řádného opravného prostředku proti rozsudku nebo usnesení uvedenému v § 265a odst. 2 písm. a) – g) tr. ř., aniž byly splněny procesní podmínky stanovené zákonem pro takové rozhodnutí nebo byl v řízení mu předcházejícím dán důvod dovolání uvedený v písm. a) – k). Tento dovolací důvod tedy spočívá ve dvou alternativách. Z obsahu podaného dovolání je zřejmé, že obviněný uplatnil tento dovolací důvod v jeho druhé alternativě, tedy že v řízení předcházejícím napadenému rozhodnutí byl dán některý z důvodů dovolání, jak jsou uvedeny v ustanovení § 265b odst. 1 písm. a) až k) tr. ř. [podle obviněného byl dán dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř.]. Uplatnění tohoto dovolacího důvodu je tedy vázáno na existenci vad, které lze podřadit pod dovolací důvody podle § 265b odst. 1 písm. a) až k) tr. ř. Vzhledem k tomu, že námitky obviněného uplatněné pod dovolacím důvodem v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. nespádaly pod daný dovolací důvod, který tedy ve věci není dán, nemůže být naplněn ani dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř., který byl na jeho existenci založen.

Na základě uvedených důvodů bylo dovolání obviněného odmítnuto podle § 265i odst. 1 písm. b) tr. ř. jako podané z jiného důvodu, než je uveden v § 265b tr. ř.